

אישור נציגות השר לשירותי דת ונציגי הרבנים הראשיים לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל

הצעה להחלטה

מחליטים, בהתאם לסעיף 7(8) לחוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס-1980 (להלן - "החוק"),
לאשר את מינויים של 10 רבנים לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל,
בהתאם לפירוט הבא:

א. הרב אהרן פרידמן, הרב איתן דב איזמן, הרב גבריאל סרף, הרב יואל מנוביץ, הרב אשר
לנדאו, הרב אליהו סעדון, הרב יעקב טנג'י, הרב רחמים אנקרי, הרב יעקב שמש, הרב יעקב
לוי.

ב. לאשר את מינויו של הרב אביחי ועקנין כרב כשיר.

ג. בהתאם לסעיף 8(א)(8) לחוק, לאשר את מינויו של 10 נשות ציבור לאסיפה הבוחרת את
מועצת הרבנות הראשית לישראל, בהתאם לפירוט הבא:

רבקה חסדיאל, רות-גרטרוד יוסף, הינדה הקלמן, ליבי זיק, רות קבסה אברמזון, תמר פרץ
יבלונסקי, הדסה רוזנברג, אלישבע גרז, נעמי שפירא, מנוחה וקסלשטיין.

דברי הסבר

רקע כללי

בהתאם לסעיף 1(2) לחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל והוראות נוספות) (הוראת שעה), תשפ"ג-2023, כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל הנבחרים צפויה להסתיים ביום ל' בשבט התשפ"ה (28 בפברואר 2025).

בהתאם לסעיף 16(ג) לחוק, הבחירות לחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה. בהתאם לאמור, המועד הראשון לקיום הבחירות הוא ל' בחשוון התשפ"ה (1.12.24) והמועד האחרון לקיום הבחירות הוא כ"ט בטבת התשפ"ה (29.1.25).

סעיף 4(א)(3) לחוק קובע כי עשרת חברי מועצת הרבנות הראשית ייבחרו באסיפה הבוחרת. סעיף 6 לחוק קובע כי האסיפה הבוחרת תהיה של 150 חברים, מהם 80 רבנים ו-70 נציגי ציבור. סעיף 7(8) לחוק קובע כי בין יתר הרבנים שבאסיפה הבוחרת, יהיו עשרה רבנים שימנו הרבנים הראשיים לישראל, בהתייעצות עם השר לשירותי דת ובאישור הממשלה.

ביום ד' כסלו תשפ"ה (12.12.24) פנה השר לשירותי דת אל הרבנים הראשיים לישראל וביקש מהם למנות עשרה רבנים לאסיפה הבוחרת. ביום י"ח בכסלו תשפ"ה וביום כ"א בכסלו תשפ"ה התקבלו מלשכות הרבנים הראשיים לישראל שמות הרבנים שאותם מעוניינים הרבנים הראשיים למנות לחברים באסיפה הבוחרת, בהתאם לפירוט הבא: הרב אהרן פרידמן, הרב איתן דב איזמן, הרב גבריאל סרף, הרב יואל מנוביץ, הרב אשר לנדאו, הרב אליהו סעדון, הרב יעקב טנגי, הרב רחמים אנקרי, הרב יעקב שמש, הרב יעקב לוי, ואת הרב אביחי ועקנין כרב כשיר. במכתבו לרבנים הראשיים מיום כ"ב כסלו תשפ"ה (23.12.24), אישר השר לשירותי דת – אשר המינוי לאסיפה הבוחרת לפי סעיף 7(8) לחוק נעשה בהתייעצות עימו טרם אישור הממשלה – כי קיימה חובת ההיוועצות עימו בענין מינוי עשרת הרבנים לאסיפה הבוחרת והרב הכשיר הנוסף. במכתבם מיום כ"ג כסלו תשפ"ה (24.12.24) הודיעו הרבנים הראשיים לישראל לשר לשירותי דת על מינויים של הרבנים הנ"ל לאסיפה הבוחרת.

סעיף 8(א)(8) לחוק קובע כי בין יתר נציגי הציבור שבאסיפה הבוחרת יהיו עשר נשות ציבור שימנה השר בהתייעצות עם הרבנים הראשיים לישראל ובאישור הממשלה.

ביום כ"ב כסלו תשפ"ה (23.12.24) פנה השר לשירותי דת לרבנים הראשיים לישראל על מנת למלא את חובת ההיוועצות הקבועה בסעיף 8(א)(8) לחוק. בפנייתו זו ציין השר כי בכוונתו למנות 10 נשות ציבור לאסיפה הבוחרת, בהתאם לפירוט הבא: רבקה חסדיאל, רות-גרטרוד יוסף, הינדה הקלמן, ליבי זיק, רות קבסה אברמזון, תמר פרץ יבלונסקי, הדסה רוזנברג, אלישבע גרז, ציפי קובר, נעמי שפירא, ואת מנוחה וקסלשטיין כנציגת ציבור כשירה.

בהמשך לפנייתו הנ"ל של השר, אישרו הרבנים הראשיים לישראל במכתבם מיום כ"ג כסלו תשפ"ה (24.12.24) כי קיימה איתם חובת ההיוועצות בנוגע למינויים של נשות הציבור.

מהנהלת המשרד לשירותי דת נמסר כי המועמדת גב' ציפי קובר לא השלימה את המסמכים הנוגעים למינויה, ועל כן לא ניתן למנות אותה ומוצע למנות את גב' מנוחה וקסלשטיין תחתיה. יודגש כי סעיף 9(א)(1) לחוק קובע כי "במינויים לפי סעיפים 7(8) ו-8(8) [צ"ל 8(א)(8)] יפעל השר להביא לכך שבאסיפה הבוחרת יהיו מחצית החברים ספרדים ומחציתם אשכנזים". הגם שטרם הורכבה רשימת חברי האסיפה הבוחרת באופן סופי, מבדיקה שנערכה על ידי מנכ"ל המשרד,

עולה כי לפי הנתונים הקיימים בידי המשרד בשלב זה, כמחצית מחברי האסיפה הבוחרת צפויים להיות ממוצא ספרדי, וכמחצית צפויים להיות ממוצא אשכנזי, כדי לעמוד בחובת האיזון בחוק. נוכח האמור לעיל ולצורך קידום הליך הבחירות למועצת הרבנות הראשית לישראל, נדרשת הממשלה לאשר את מינויים של עשרת הרבנים שמינו הרבנים הראשיים לישראל לאסיפה הבוחרת וכן לאשר את מינויין של עשר נשות הציבור שמינה השר לשירותי דת לאסיפה הבוחרת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מספר 746 מיום 17.9.2013

החלטת ממשלה מספר 4112 מיום 12.8.2018

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת בזאת

מוגש על ידי השר לשירותי דת

י' בטבת התשפ"ה
10 בינואר 2025

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

אישור נציגות השר לשירותי דת ונציגי הרבנים הראשיים לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ההצעה דנה באישור מינויין של נציגות השר לשירותי דת ונציגי הרבנים הראשיים לישראל לאסיפה הבוחרת את מועצת הרבנות הראשית לישראל.

בהתאם לסעיף 1(2) לחוק הרבנות הראשית לישראל (הארכת כהונה של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל והוראות נוספות) (הוראת שעה), תשפ"ג-2023, כהונתם של חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל הנבחרים צפויה להסתיים ביום ל' בשבט התשפ"ה (28 בפברואר 2025).

בהתאם לסעיף 16(ג) לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס-1980 (להלן – **החוק**), הבחירות לחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חודשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה. בהתאם לאמור, המועד הראשון לקיום הבחירות הוא ל' בחשוון התשפ"ה (1.12.24) והמועד האחרון לקיום הבחירות הוא כ"ט בטבת התשפ"ה (29.1.25). סעיף 4(א)(3) לחוק קובע כי עשרת חברי מועצת הרבנות הראשית ייבחרו באסיפה הבוחרת. סעיף 6 לחוק קובע כי האסיפה הבוחרת תהיה של 150 חברים, מהם 80 רבנים ו-70 נציגי ציבור.

סעיף 7(8) לחוק קובע כי בין יתר הרבנים שבאסיפה הבוחרת, יהיו עשרה רבנים שימנו הרבנים הראשיים לישראל, בהתייעצות עם השר לשירותי דת ובאישור הממשלה.

ביום ד' כסלו תשפ"ה (12.12.24) פנה השר לשירותי דת אל הרבנים הראשיים לישראל וביקש מהם למנות עשרה רבנים לאסיפה הבוחרת. ביום י"ח בכסלו תשפ"ה וביום כ"א בכסלו תשפ"ה התקבלו מלשכות הרבנים הראשיים לישראל שמות הרבנים שאותם מעוניינים הרבנים הראשיים למנות לחברים באסיפה הבוחרת, בהתאם לפירוט הבא: הרב אהרן פרידמן, הרב איתן דב איזמן, הרב גבריאל סרף, הרב יואל מנוביץ, הרב אשר לנדאו, הרב אליהו סעדון, הרב יעקב טנגי, הרב רחמים אנקרי, הרב יעקב שמש, הרב יעקב לוי, ואת הרב אביחי ועקנין כרב כשיר. במכתבו לרבנים הראשיים מיום כ"ב כסלו תשפ"ה (23.12.24), אישר השר לשירותי דת – אשר המינוי לאסיפה הבוחרת לפי סעיף 7(8) לחוק נעשה בהתייעצות עימו טרם אישור הממשלה – כי קוימה חובת ההיוועצות עימו בענין מינוי עשרת הרבנים לאסיפה הבוחרת והרב הכשיר כאמור. במכתבם מיום כ"ג כסלו תשפ"ה (24.12.24) הודיעו הרבנים הראשיים לישראל לשר לשירותי דת על מינויים של הרבנים הנ"ל לאסיפה הבוחרת.

סעיף 8(א)(8) לחוק קובע כי בין יתר נציגי הציבור שבאסיפה הבוחרת יהיו עשר נשות ציבור שימנה השר בהתייעצות עם הרבנים הראשיים לישראל ובאישור הממשלה.

ביום כ"ב כסלו תשפ"ה (23.12.24) פנה השר לשירותי דת לרבנים הראשיים לישראל על מנת למלא

את חובת ההיוועצות הקבועה בסעיף 8(א)(8) לחוק. בפנייתו זו ציין השר כי בכוונתו למנות 10 נשות ציבור לאסיפה הבוחרת, בהתאם לפירוט הבא: רבקה חסדיאל, רות-גרטרווד יוסף, הינדה הקלמן, ליבי זיק, רות קבסה אברמזון, תמר פרץ יבלונסקי, הדסה רוזנברג, אלישבע גרז, ציפי קובר, נעמי שפירא, ואת מנוחה וקסלשטיין כנציגת ציבור כשירה.

בהמשך לפנייתו הנ"ל של השר, אישרו הרבנים הראשיים לישראל במכתבם מיום כ"ג כסלו תשפ"ה (24.12.24) כי קויימה איתם חובת ההיוועצות בנוגע למינויים של נשות הציבור.

מהנהלת המשרד לשירותי דת נמסר כי המועמדת גב' ציפי קובר לא השלימה את המסמכים הנוגעים למינויה, ועל כן לא ניתן למנות אותה. לפיכך מוצע כי גב' מנוחה וקסלשטיין תמונה כחברת המועצה תחתיה.

יודגש כי סעיף 9(א)(1) לחוק קובע כי "במינויים לפי סעיפים 7(8) ו- 8(8) [צ"ל 8(א)(8)] יפעל השר להביא לכך שבאסיפה הבוחרת יהיו מחצית החברים ספרדים ומחציתם אשכנזים". הגם שטרם הורכבה רשימת חברי האסיפה הבוחרת באופן סופי, מהמידע שנמסר על ידי מנכ"ל המשרד, עולה כי לפי הנתונים הקיימים בידי המשרד בשלב זה, נשמר האיזון המתבקש לפי סעיפים 7(8) ו- 8(א)(8) לחוק. ואולם מאחר שתעודת שר הפנים לפי סעיף 10 לחוק, טרם ניתנה ואין ודאות לגבי זהות מלוא חברי האסיפה הבוחרת, הנתונים ייבחנו שוב ככל שיידרש ויובאו בפני הדרגים הרלוונטיים בתיאום עם היעוץ המשפטי.

נוכח האמור לעיל ולצורך קידום הליך הבחירות למועצת הרבנות הראשית לישראל, נדרשת הממשלה לאשר את מינויים של עשרת הרבנים שמינו הרבנים הראשיים לישראל לאסיפה הבוחרת וכן לאשר את מינויו של הרב אביחי ועקנין כרב כשיר.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

סעיף 9(א)(2) לחוק, אשר נחקק לאחרונה במסגרת תיקון מס' 8 לחוק, קובע כי במינויים לפי סעיף 7(8) לחוק – "לא ימונה ולא יכהן מי שהוא מועמד להיבחר כרב ראשי לישראל או כחבר מועצה, לפי העניין, או שהוא קרוב משפחה מדרגה ראשונה של מועמד כאמור, ולא יראו אדם כמצוי במצב של ניגוד עניינים לעניין זה אלא בשל עילות כאמור".

לפי עמדת היעוץ המשפטי, סעיף זה מגביל את שיקול דעת הגורמים הממנים (הרבנים הראשיים לישראל) וכן הממשלה, בבואה לאשר את המינוי, לבחון את המינוי, בכל הנוגע לבחינת היבטי שאלת ניגוד העניינים, לזיקות המנויות בסעיף בלבד. יחד עם זאת, אין בסעיף זה כדי להגביל את הגורמים הממנים ואת הממשלה לבחון את המינויים המוצעים בהיבטים אחרים הקשורים למינוי, כמו טוהר המידות, וכמקובל בכל מינוי אחר שכן סעיף החוק האמור התייחס לרובד הנוגע להיבטי ניגודי עניינים בלבד ולא להיבטים הנוספים אותם נדרשת הממשלה לבחון בבואה לאשר מינויים מטעמה.

מבדיקת השאלונים שמילאו המועמדות שמונו על ידי השר לשירותי דת, ולאחר שיח עם המועמדות הרלוונטיות עולה כי המועמדת גב' רבקה חסדיאל, משמשת כמנהלת הפרויקטים וראש המטה של נשיאת עמותת "מפעלות שמחה", הגב' יפה דרעי, רעייתו של ח"כ אריה דרעי, המשמש כיו"ר מפלגת ש"ס, מפלגתו של השר לשירותי דת, ח"כ מיכאל מלכיאלי. אולם, במכלול נסיבות העניין

דנן, לאחר התייעצות עם משרד המשפטים, אין בכך זיקה פוליטית לשר בממשלה בשל הקשר הרחוק יחסית לשרי הממשלה ועל כן אין באמור כדי למנוע את מינויה, שכן ח"כ אריה דרעי אינו שר וגב' חסדיאל עובדת ב-14 השנים האחרונות עם רעייתו של ח"כ דרעי, ולא עמו. לאחר התייעצות עם משרד המשפטים נקבע שאין בכך זיקה פוליטית.

כמו כן, בנוגע למועמדת גב' רות אברמזון, עולה שהיא חברת ליכוד, פעילה ציבורית ואשת אקדמיה אך אין לה זיקה פוליטית לאחד משרי הליכוד או לשר אחר בממשלה. למועמדת יש היכרות עם חלק משרי הממשלה התחומה להיכרות על רקע פעילותה האקדמית והציבורית. מהבחינה שנערכה עולה כי אין המדובר בזיקה פוליטית.

לאחר התייעצות עם משרד המשפטים, נמצא כי הנתונים המוצגים לעיל אינם עולים כדי זיקה פוליטית של המועמדות לשר משרי הממשלה ולכן אין מניעה לאישור מינויו.

עוד יצויין כי במסגרת תיקון מס' 8 שהתקבל לאחרונה כאמור, תוקן, בין היתר, סעיף 7(8) לחוק, והוספה בו הגדרה של "רב" כדלהלן: **"רב" - מי שמוסמך לרבנות ("יורה יורה") מטעם הרבנות הראשית לישראל לאחר שעמד בבחינות בכתב הנדרשות לשם כך אשר נערכו על ידי הרבנות הראשית לישראל, או מי שיש בידו תעודת כשירות לכהונת רב עיר, רב אזורי, רב מושב או רב שכונה, שניתנה לפי חוק זה"**. בעקבות תיקון זה לחוק, הוגשה ביום 19.12.2024 עתירה לבית המשפט העליון (בג"ץ 52407-12-24 **שרבט ואח' נ' הכנסת ואח'**), במסגרתה תקפו העותרות את תיקון סעיף 7(8) לחוק. כמו כן, במסגרת העתירה, הוגשה בקשה למתן צו ביניים, במסגרתה ביקשו העותרות לדחות את מועד הבחירות למועצת הרבנות הראשית לישראל עד להכרעה בעתירה. בתגובת המדינה לעתירה, צויין כי יש לדחות את העתירה וכן לדחות את הבקשה לצו ביניים. בהחלטתו מיום 31.12.24 דחה בית המשפט את הבקשה למתן צו ביניים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית.

גליה קליין, עו"ד

היועצת המשפטית